

Giáng Sinh vừa qua, Dân Chúa khắp nơi đổ xô về thùy cảnh nh Đ&#c B&#n&#dictô XVI tiến vào Đ&#n Thánh Ph&#r&# trên chiếc b&#c có bánh xe.

L&#i nh&# nh&#ng năm cuối đời Đ&#c Gioan Phaol&# II cũng dùng cái b&#c y. Các giới chức Vatican nói rằng Đ&#c Thánh Cha biết tuổi tác và sức lực của mình, nên Ngài cũng lo cho cuộc sống sao cho thoải mái. Một cuộc già đã gần tuổi 85, tóc đã bạc ph&#t nh&#u năm trẻ và gánh vác trách nhiệm với một cuộc đoàn h&#n một t&#ng&#i, quả là một kỳ công. Thời gian là của Chúa, thời gian không ngừng nghỉ hay chờ đợi ai, tuổi già sức yếu là lẽ thường. Với người tin Chúa thì thời gian là đức tin, là tiến trình, thời gian đi với một niềm tin, thời gian cũng là một niềm tin. Trong S&#Đ&#p Hòa Bình Thập Giỏi 2012, Đ&#c B&#n&#dictô nói: một tuổi một, “một năm một là một quà tặng của Thiên Chúa cho nhân loại”. Rồi Ngài trích Thánh Vịnh 130: người tin chờ đợi Chúa “h&#n người canh đêm mong đợi bình minh”. Với Giáo Hoàng già năm nay không còn sự bất khuất chi u dài Đ&#n Thánh Ph&#r&# h&#n là đã ở trong tâm trạng “chờ đợi bình minh”. Nhưng khi nhìn lại cái thời gian mệnh mông mà Ngài vẫn đang gánh vác, nhìn lại những người gánh vác tiếp theo lại, Ngài gọi đến một người một sự tiếp cho Ngày Hòa Bình Thập Giỏi năm nay: **GIÁO D&#C CÔNG LÝ VÀ HÒA BÌNH CHO GI&#I TR&#**. Ngày đầu năm, ta cũng nên suy nghĩ về sự tiếp này.

Thời gian vẫn còn nhiều cảnh bi đát, ở Nigeria, đúng ngày mừng Thiên Chúa giáng sinh, hàng loạt đã nổ ra ngay bên cảnh nhà thờ, gần 40 người chết. Các tín hữu ở Bắc Phi và Trung Đông, ở Lybia, Iraq đến Ai Cập, Syria đang sống trong nỗi sợ hãi không biết các chính quyền mới đối xử như thế nào với họ. Ở Việt Nam, ở Trung Quốc, xã hội cũng như giáo hội còn phải đối mặt với những thách thức lớn. Và hàng loạt kinh tế lan tràn đến một bà Giám Đ&#c Qu&# Tiến T&# Qu&#c T&# Christine Lagarde đã phải lên tiếng cảnh báo về tình trạng suy thoái và một “tình trạng hiểm nghèo”. Ở đâu cũng có những người ta xao xuyến, bị quan.

Đ&c Thánh Cha nhìn nh&n th&c t& y: “Năm v&a qua, c&m giác đ&ng cay thua thi&t đã gia tăng, do c&n kh&ng ho&ng đánh vào xã h&i, vào gi&i lao đ&ng và n&n kinh t&..... Đ&ng nh& m&t t&m màn âm u đã bao ph& th&i đ&i chúng ta, không cho ta nhìn th&y ánh sáng thanh thiên b&ch nh&t.” Nh&ng đ&c tin chính là &ch& không chán ch&ng th&t v&ng. Đ&c Thánh Cha nói r&ng “căn nguyên c&a kh&ng ho&ng là t& trong văn hóa và nhân sinh quan” và Ngài v&n k& v&ng & lòng ng& i: “Trong u t&i, lòng ng& i v&n không nguôi ch& đ&i bình minh nh& tác gi& Thánh V&n nh& đã nói”.

“S&ch& đ&i &y đ&c bi&t s&c nét t& t&ng n&i nh&ng ng& i tr&, vì th& tôi nghĩ đ&n h& Cho nên tôi mu&n đ&c trình bày S& Đ&p cho Ngày Hòa Bình Thập Giỏi l&n th& 45 trong vi&n t&ng giáo đ&c: Giáo đ&c công lý và hòa bình cho ng& i tr&.”

Hi&n nhiên đó là m&t s& m&nh vĩ đ&i. Và trong th& gi&i mà b&t công và b&o l&c còn hoành hành nh& ta th&y, đó cũng là m&t s& m&ng khó khăn. Vì th& s& đ&p c&a Đ&c Thánh Cha mu&n huy đ&ng m&i ngu&n l&c. Ngài kêu g&i “các b&c cha m&, các gia đình, m&i thành ph&n tham gia s& nghi&p giáo đ&c và đào t&o, cũng nh& m&i ng& i h&u trách trong các gi&i tôn giáo, xã h&i, chính tr&, kinh t&, văn hóa và truy&n thông”.

Nghe Đ&c Thánh Cha kêu g&i, ta v&a th&y hay mà v&a ng&n ng&. Hay vì nhìn th&y tr&c m&t m&t m&c đích cao đ&p, nh&ng ng&n ng& vì còn nhi&u tr&ng& i quá, không bi&t ph&i m&t bao nhiêu tâm huy&t đ& cu&c s&ng c&a ta có th& ngang t&m v&i nhi&m v&.

Tr&c nh&t Ngài ng& l&i v&i các gia đình: “Gia đình là n&i tr& h&c đ&c nh&ng giá tr& nhân b&n và Kitô giáo, đ&y ng& i ta s&ng chung trong tinh th&n xây đ&ng và hòa bình. S&ng trong gia đình ta bi&t đ&c tình liên đ&i gi&a các th& h&, bi&t tôn tr&ng quy lu&t, bi&t tha th& và đón nh&n ng& i khác. Gia đình là tr&ng h&c đ&u tiên giáo đ&c ta v& công lý và hòa bình.”

T&i hôm qua nhà th& chúng tôi m&ng L& Thánh Gia Th&t. Hai c&p v& ch&ng xin l& t& n k& ni&m 30 năm và 25 năm hôn ph&i, và ba gia đình m&i đ&c thành l&p trong bí tích. Nhìn hai c&p v& ch&ng đã cùng nhau lên th&ng gh&nh ch&ng m&y ch&c mà đã m&t ph&n t& th& k&, hôm nay cùng v&i con cháu v& đây dâng l& t& n tr&ng th&, c&ng đoàn hi&u r&ng dù cu&c đ&i khó khăn thì h& cũng đã hài lòng v&i gia đình c&a mình, n&u có th& đi ng& c th&i gian h& cũng b&ng lòng cùng nhau đi l&i con đ&ng đã đi. Đó là s& thành công, là m&t l&i ch&ng âm th&m cho ba gia đình m&i. Nh&ng l&a đôi này ph&i có m&t đ& phóng nghiêm c&n th& nào v&i nhau thì m&i” đ&a nhau đ&n tr&c bàn th& đ& đ&c Thiên Chúa chúc lành”. Nh&ng gia đình &y là m&m hy v&ng không ch& cho đôi uyên &ng, mà còn cho các th& h& t&ng ng lai, cho xã h&i, cho H&i Thánh. Nói

th& không ph&i là cu&c s&ng gia đ&nh không có nh&ng khó khăn. Đ&c Thánh Cha ghi nh&n: “Chúng ta đang s&ng trong m&t th& gi&i mà gia đ&nh, và c& s& s&ng n&a, liên t&c b& đ&a và cũng hay đ& v&. Đ&i u ki&n lao đ&ng nhi&u khi không thích h&p v&i các trách nhi&m gia đ&nh, nh&ng lo l&ng v& t&ng lai, nh&p s&ng thì h&i h& đ&n đ&p, r&i l&i ph&i đi c& đ& tìm ph&ng đ& thân, th&m chí nhi&u khi ch& đ& sinh t&n qua ngày, t&t c& nh&ng s& th& y đ&n l&i khi&n cho khó có th& b&o đ&m cho tr& th& m&t trong nh&ng &n hu& quý báu nh&t: đó là đ&c có cha m& b&n bên mình; s& hi&n đ&n y kh& dĩ cho phép đi chung đ&ng, đ& chia s& v&i nhau ngày m&t sâu s&c h&n kinh nghi&m và nh&ng xác tín do nhi&u tháng năm tích t&, nh&ng s& y ch& có th& truy&n th& đ&c khi có th&i gian chung s&ng v&i nhau.”

Vâng, trong s& nh&ng ng&i đ&ng đ&c đ&ng cùng đ& l& v&i năm gia đ&nh trong nhà th& đ&y, có nhi&u ng&i di dân v& thành ph&. Nh&ng anh taxi hay xe ô m& con còn & đ&i quê, nh&ng ch& đ&ng nát lên thành ph& b&n ch&i, thi&u th&n tình c&m Cu&c s&ng đ&n đ&p h&i h& nh& Đ&c Thánh Cha nói có th& bi&n ng&i ta thành b& b&i, m& b&i, con b&i. Và n&u ch& có th&, th&a Đ&c Thánh Cha, thì v&n còn là may. Xã h&i chúng con bây gi& lo&n l&m. Ng&i ta xôn xao chuy&n v& đ&t ch&ng & Long An, con gi&t b& & Lào Cai, cháu gi&t bà n&i & đ&u đó Nhi&u gia đ&nh không còn là môi tr&ng giáo đ&c nh& Ng&i mong n&a r&i. Ng&i ta nói r&ng “con có cha nh& nhà có nóc”, nh&ng l&i cũng có l&i nói r&ng “nhà đ&t t& nóc”.

T&t nhiên đi nhà th& thì cũng đ&c H&i Thánh Chúa gi& gìn cho nhi&u b&, tránh đ&c nhi&u th&m k&ch. Nh&ng nh& chính L&i Ng&i đ&y: “căn nguyên là do văn hóa và nhân sinh quan” c&a t&ng ch&n, t&ng th&i. Cho nên trong su&t b&c thông đ&p, nói gì r&i Ng&i cũng quay v& đ&i u c&t y&u. Ng&i kêu g&i các b&c ph& huynh “đ&ng m&t can đ&m! B&ng g&ng sáng đ&i s&ng, hãy khuy&n khích con cái bi&t đ&t trông c&y tr&c tiên n&i Thiên Chúa, ch& & n&i Ng&i công lý và hòa bình chân th&c m&i tr& sinh.” Đây là c& m&t ti&ng g&i cao v&i cho m&c v& hôn nhân, m&c v& gia đ&nh.

Nh&ng gia đ&nh không ch&a đ&. Đ&c B&nêdictô lên ti&ng kêu g&i m&i ng&i có trách nhiệm giáo đ&c, xin h& hãy “l&y h&t tinh th&n trách nhi&m lo sao cho ph&m giá m&i ng&i đ&c tôn tr&ng và phát huy trong m&i hoàn c&nh. Xin hãy quan tâm đ& m&i ng&i tr& phát hi&n đ&c &n g&i c&a riêng mình, xin hãy đ&ng hành đ& nh&ng &n Chúa ban cho ng&i tr& đ&c sinh hoa k&t qu&. Xin hãy b&o đ&m cho các gia đ&nh r&ng con em h& đ&c th& h&ng m&t quá trình đào t&o không có gì mâu thu&n v&i l&ng tâm và ni&m tin tôn giáo c&a h&”.

L&i m&t l&n n&a, Thông Đ&p Hòa Bình đ& ra nh&ng h&ng đ& l&n và nh&ng đ&nh cao giáo đ&c. L&n này Đ&c Thánh Cha kêu g&i các c& s& đào t&o, chính quy&n, các gi&i truy&n thông. Ng&i mong các c& s& đào t&o thành “nh&ng n&i r&ng m& cho c&i siêu vi&t và r&ng m& v&i ng&i khác mình; m&t ch&n đ&i tho&i, g&n bó v&i nhau và l&ng nghe nhau, & đ&y ng&i tr& c&m th&y nh&ng ti&m năng riêng c&a mình, nh&ng phong phú n&i tâm c&a mình đ&c c& n&y n&, và h&c bi&t th&c

tâm quý trọng anh em mình”, môi trường giáo dục cũng như mọi người trẻ “niềm vui hàng ngày vươn trào ra từ sự sống, trong lòng yêu mến và cộng đồng thông với đời người, trong sự tích cực tham gia xây dựng một xã hội nhân đạo hơn, thân ái hơn”.

Cái khó, cái thách thức ở đây là nhu cầu “mở rộng cho cõi siêu việt”. Một nhu cầu này, trong đó có nhu cầu ta, cõi siêu việt xem ra xa vắng với mái nhà trần thế. Một lần đã khá lâu, có lẽ cũng đã gần 20 năm trước, một nhà văn (không biết có phải ông Nguyễn Ngọc?) đến với tôi vì sao học sinh ngày nay chán môn văn, ghét môn văn, và ông lý giải điều này là vì học sinh ngày nay “không biết Kinh Thánh, không biết kinh Phật, mà chỉ học văn của chúng tôi”. Tôi đoán nay lâu rồi vì học sinh thời Kinh Thánh với kinh Phật đâu trong chương trình học, lẽ càng không có một sự gì thích đúng đến với những truyền thống tâm linh đó. Ở Châu Âu gần đây cũng có những nhà triết học đòi nhà triết học phải trang bị cho học sinh các kiến thức tôn giáo, không phải là dạy giáo lý, những đức tin hay hiểu biết, những thực hành văn hóa nghệ thuật của quá khứ lý tưởng. Đành rằng khi dạy Kinh Thánh, kinh Phật, hay các kiến thức tôn giáo thì đó cũng chưa phải là cõi siêu việt những đó có thể là những cánh cửa đưa người ta vào con đường tìm thấy siêu việt.

Rộng mở cho siêu việt đưa đến rộng mở với người khác. Có lẽ sự thiếu vắng siêu việt cũng với đến một cộng đồng giá trị hỗn loạn nào đó, cho nên gần đây người ta kêu gọi phải dạy đức dục, công dân giáo dục cho học sinh. Trong các trường và các môi trường giáo dục, có một khu vực hiểu từ xưa truyền lại, nay với đức độ cao: “Tôn sư trọng đạo”. Chắc hẳn một người hình như khi hỏi: đạo là gì trọng? hình như ai này đứng lúng túng, chắc ai đưa ra đức độ một giáo trình, vì thế đạo đã không biết đâu mà trọng, thì sự cũng chẳng tôn, và cũng chẳng vì cái gì phải kính trọng môn trong trường và đức độ trên quê hương đất nước. Một môn học tốt đẹp đưa ra cho bất công, tham tàn, bạo lực hoành hành.

Gợi ý trẻ nhỏ khi nào đến đây, vui chơi xả láng đây, dứt hẳn những nỗi sợ hãi, những xem ra đó không phải là “niềm vui hàng ngày phát xuất từ sự sống” mà Đức Thánh Cha gọi lên đó. Bởi nếu chính là niềm vui này, thì người ta chẳng cần gì phải tìm đến ma túy, chẳng cần phải đưa xe buýt xuống, chẳng cần phải thức ăn uống trên, v.v... Những cộng đồng giá trị như đó tìm đến để thay thế cho sự trọng với niềm vui lòng kia. Thế thay, sau những phản kích này, chúng sẽ mở ra một hình ảnh nhân tính

Gần đây dạy lên các bài ca thán về chế độ giáo dục. Các bậc thầy giáo nói nhỏ về “triết lý giáo dục”. Các vị bề trên không có một triết lý giáo dục, thì sự không sao có đức độ một chương trình đào tạo con người đúng nghĩa. Nói đã nhỏ, nhưng cũng chưa thể học được. Phải chăng những gì ý của Thông điệp Hòa Bình năm nay có thể là những đóng góp hết sức quý báu cho đời của giáo dục nước ta. Các thầy cô giáo nghĩ sao? Có nên người với nhau để

suy nghĩ không? Có nên ph&n &nh nh&ng quan đi&m này v&i các v& h&u trách, v&i B& Giáo D&c không? Có nên chia s& nh&ng t& t&ng này v&i nh&ng anh ch& em ho&t đ&ng trong ngành truy&n thông nh& Đ&c Thánh Cha mong mu&n không?

M&y ý t&ng trên đây không dám có tham v&ng đi&n gi&i ng&n ngu&n n&i dung Thông Đi&p Hòa Bình 2012. Ch& là đ&c và c&m nghĩ t& m&t góc nh& c&a cu&c s&ng, c&a xã h&i và c&a th& gi&i. B&t đầu n&u mu&n th&c hành l&i ch&ng ph&i đi t& nh&ng góc nh& đó?